Ledarskap för utvecklat lärande – att möjliggöra professionernas systematiska kunskapsutveckling

- Trollhättan 14 november 2019
- Prof. Elisabet Nihlfors

FRAMTIDENS LÄRANDE

Hur skapas framtiden i dina/era händer – medan livet pågår;
Skolan i livet, livet i skolan!

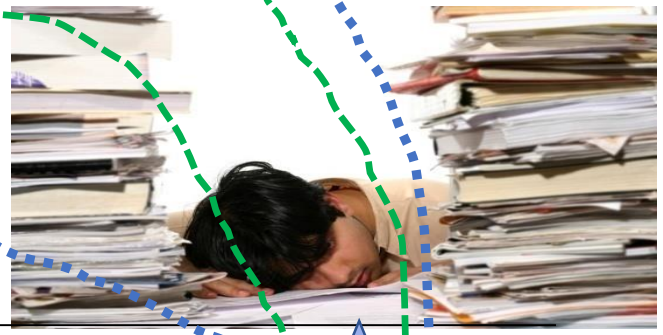

Förskola

Gymnasium

DET LIVSLÅNGA LÄRANDET

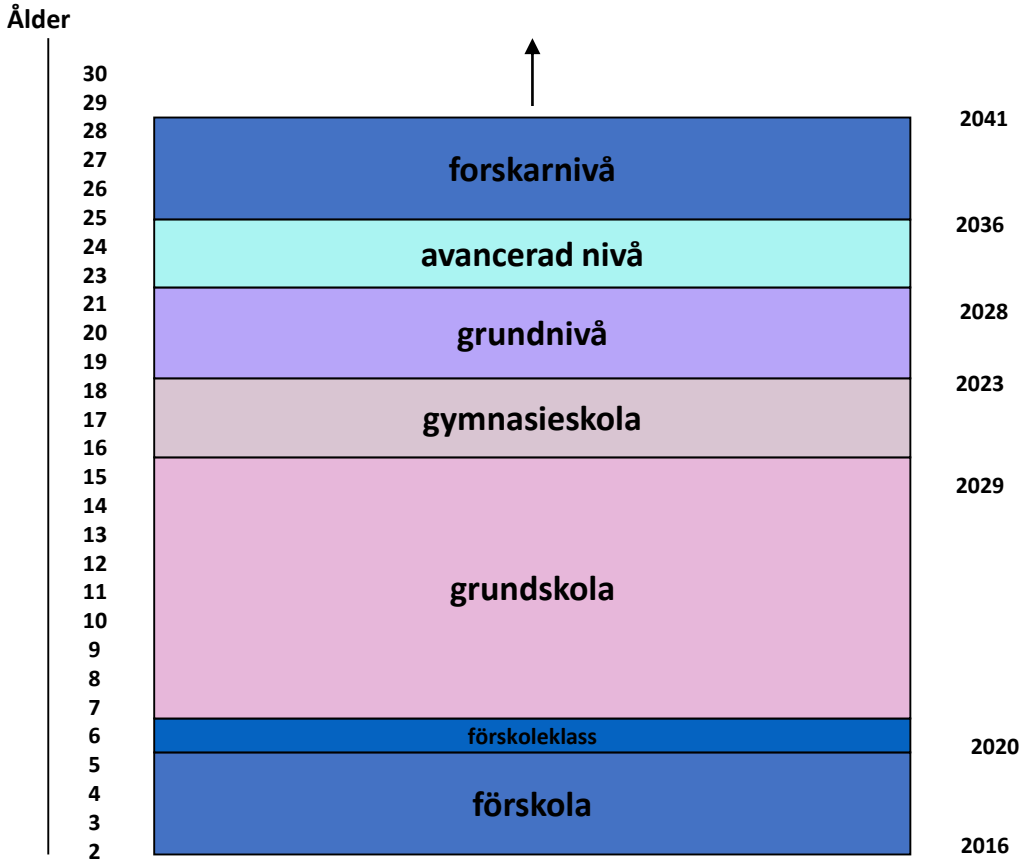

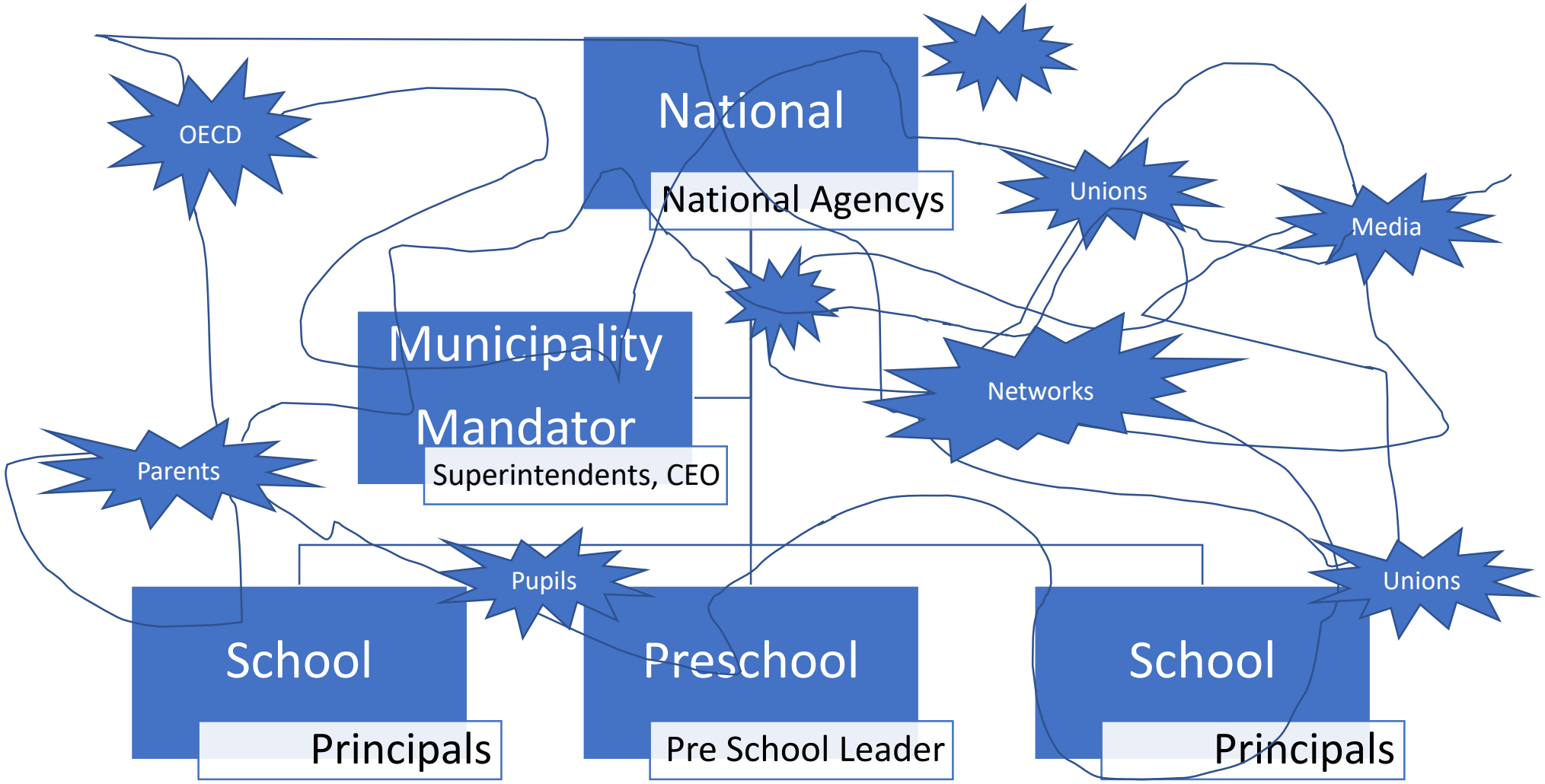
OECD
National
National Agencys
Unions
Media
Municipality
Mandator
Superintendents, CEO
Networks
Parents
Pupils
Unions
School
Principals
Preschool
Pre School Leader
School
Principals

Några generella slutsatser

Styrning – ledning – ledarskap // Struktur- kultur - ledarskap

Ansvar & Befogenheter

Kunskap & Kompetens

Kommunikation & Dialog

Förtroende & Tillit

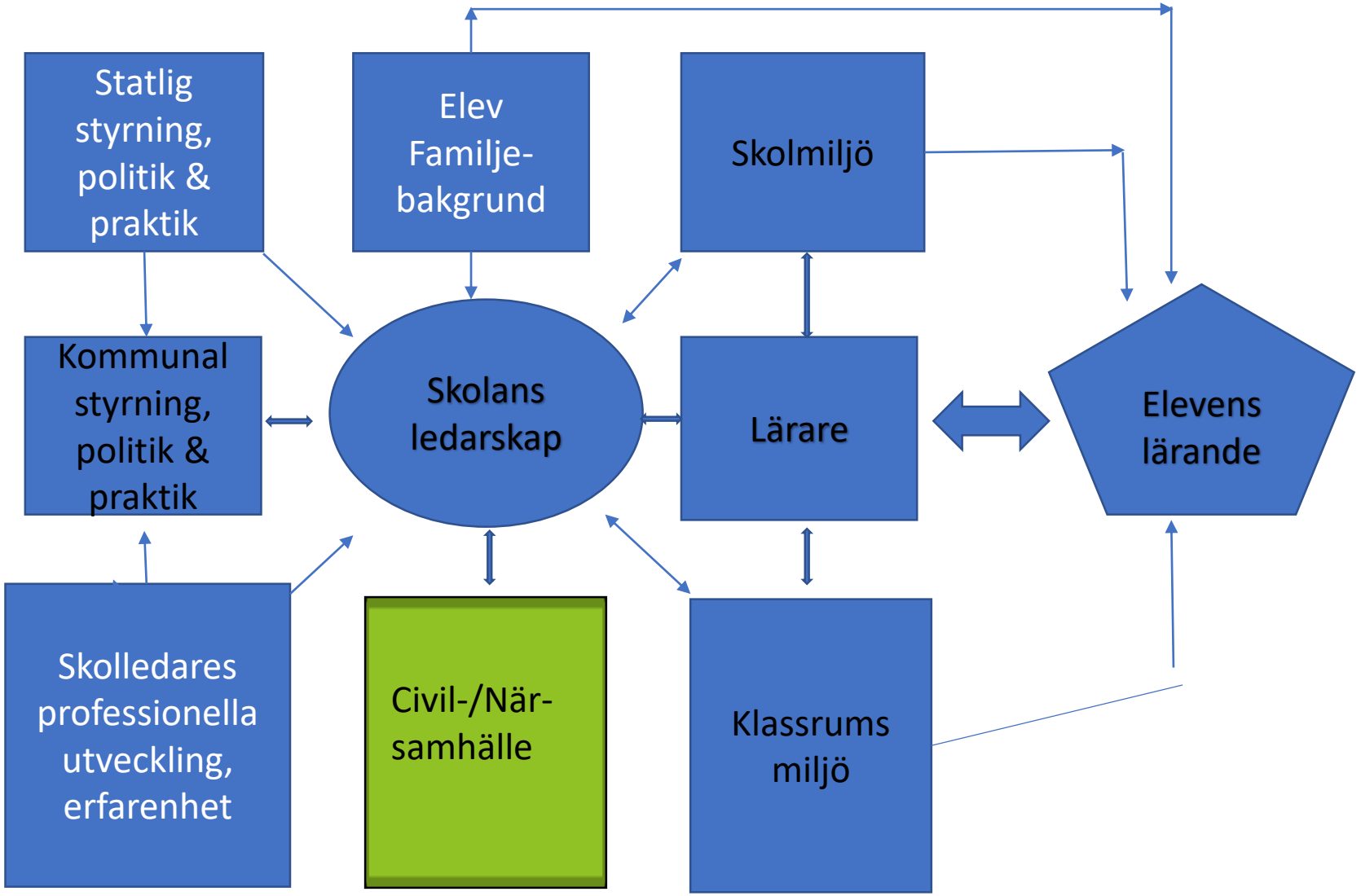

Seashore Louis, K m.fl.(2010) – se Nihlfors, E. & Johansson, O. (2013): Rektor – en stark länk i styrningen av skolan? Stockholm: SNS Förlag

Vetenskaplig grund & Beprövad erfarenhet

- Huvudmannen **ska** för undervisning använda lärare eller förskollärare som har en ***utbildning som är avsedd för*** den undervisning som lärare eller förskollärare ska bedriva… (SL 2 kap §13)

- Varje huvudman **ska sträva efter** att för undervisningen anställa lärare och förskollärare som har **forskarutbildning** (SL 2 kap § 23)… benämnas ***lektor*** om… (SL 2 kap. § 24)

Kunskapsutveckling i ömsesidig samverkan mellan skola och akademi

Allt hänger ihop

Tillsammans ansvarar vi för hög kvalitet på Lärarutbildningar med sin högskole- & verksamhetsförlagda del, övnings- & partnerskolor, rektorsprogam, i framtiden professionsprogram

→

Tillkommer gör behovet av att få sökande till forskarskolor; lic- & doktorsutbildningar som ger nya lektorer som kan utöver sin forskning undervisa/utbilda nya lärarstudenter…

Men nej, det hänger inte ihop

- Vi **saknar** en nationell **helhetssyn**, det finns
- **… en ryckighet** i styrning stundtals detaljerad och med administrativt betungande uppföljning för att citera ”*Med tillit följer bättre resultat*” (SOU 2019:43)

Senaste forskningspropositionen (2016)

studenter ska utbildas i levande och forskande miljö…

det bör betyda att studenter på professionsutbildningar med en verksamhetsförlagd del ska möta forskningsmiljöer (med aktiva forskare) såväl på lärosäten som hos huvudman

Den felande länken – om frånvaron av klinisk utbildningsvetenska plig forskning (Ingrid Carlgren, 2010)

- … lärare var ***subjekt*** i forskning och utvecklingsprojekt **före 1950** för att
- … mellan **1950 – 1980 vara objekt för forskning och förändringsinsatser.**
- **… efter 1980 är lärarna tillbaka som subjekt men utan forskning.**
- *Ni får själva karakterisera perioden 1980 – 2019*
- ***Det är nu vi gemensamt sätter agendan för tiden efter 2020!!***

Professioner och demokrati

En viktig komponent i resonemanget är att vi utgår från professionens **”makt över tanken”**

Professionsförbundet (UNT 191014)

”Vikten av att bevara professionens inflytande över sitt arbete sträcker sig långt utöver det meningsskapande. Att inte ta ifrån professionerna makt över tanken är centralt i en demokrati”.

En ny kompletterande infrastruktur för praktiknära forskning (2017-01-19)

Utveckla en permanent infrastruktur som möjliggör ett uthålligt stöd för hög och likvärdig kvalitet i ovan nämnda utbildningar vad gäller dess vetenskapliga grund

Ge disputerade lärare i skola och förskola möjlighet att medverka i och bedriva forskning.

Att kunskapsutvecklingen utvecklas i en ömsesidig samverkan mellan skolområdet och akademin.

OLIKA VÄGAR

- Handledning
- Forskningscirklar
- Learning eller lessons studies
- Egen forskning – att forska i den egna praktiken och/eller delta i forskningsprojekt

Vad? Hur? Förutsättningar?

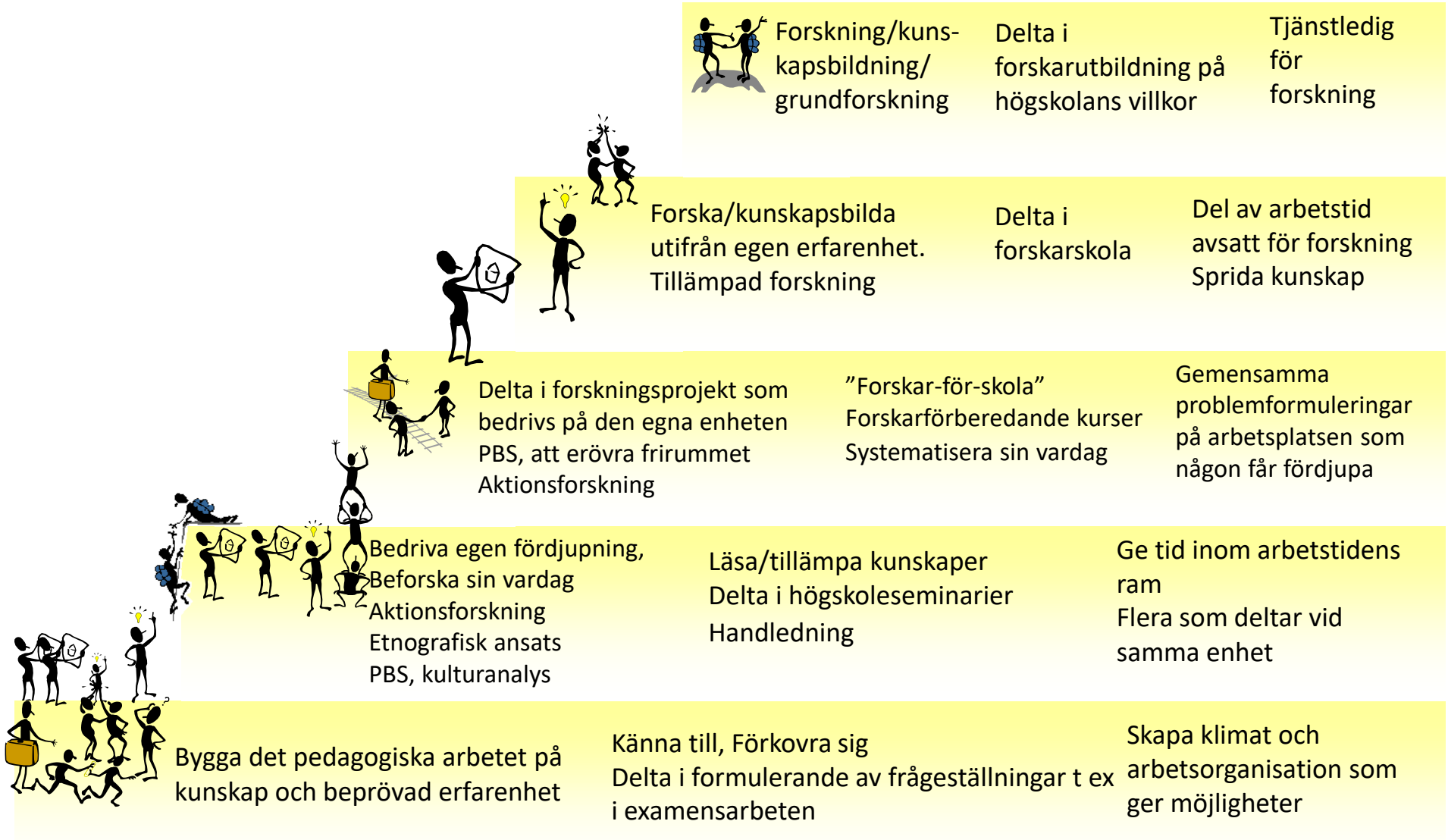

2017 – 2021 Försöksverksamheten – delrapport 2021, slutrapport 2022 (utvärdering) Full verksamhet 2024?!

- Uppsala
- Umeå
- Göteborg
- Karlstad

- 25 lärosäten
- En till tre huvudmän/lärosäte
- Överenskommelser och avtal

Frågor och förhållningssätt

”ÖGONHÖJD”

TRE FINANSIÄRER

LÅNGSIKTIGHET

Forskningsdesign

- Utveckla variations- eller process modeller för att studera teori
- Engagera metodexperter och människor som ger tillgång till information
- **Kräver råd från experter inom forskningsmetodik och människor som kan ge tillgång till data likväl som respondenters information**
- Kriterium – sannolikhet

MODELLERA

Teoribildning

- Utforma, utveckla och rättfärdiga en teori genom abduktion, deduktion och induktion
- Engagera kunskapsexperter inom relevanta discipliner och funktioner
- **Kräver konversationer med kunskapsexperter från relevanta discipliner och funktioner som har mött problemet likväl som granskning av litteratur.**
- Kriterium - validitet

LÖSNING

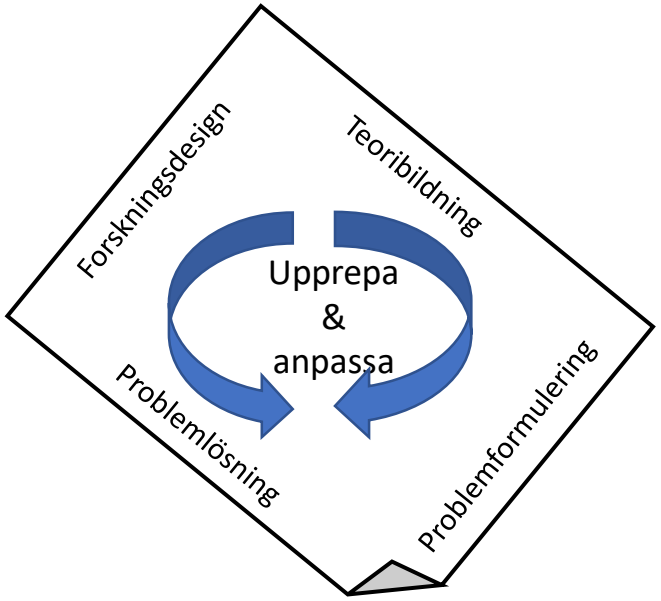

TEORI

Problemlösning

- Kommunicera, tolka och förhandla resultat med avsedd publik
- Engagera avsedd publik för att tolka betydelser och användning
- **Kräver mera komplexa former av kommunikation, som skrivna rapporter och presentationer av kunskapsöverföring. Sedan krävs konversationer gällande olika tolkningar för att förena olika intressen.**
- Kriterium - påverkan

VERKLIGHET

Problemformulering

- Vem, vad, vart, när, varför?
- Placera, grunda, diagnostisera och hitta innebörden av problemet – nära och från distans.
- Engagera de som kan och har erfarenhet av problemet
- **Kräver möten och samtal med människor som har kunskap om problemet likväl som att granska litteratur gällande utbredning av problemet**
- Kriterium - relevans

Fritt från Van de Ven (2007)

Pågående aktiviteter juni 2019 www.ulfavtal.se/aktiviteter-/

Forskningsmiljöer (focus på gemensamma miljöer placerade hos huvudman)

Forskningsprojekt – dess framväxt till beviljade projekt inom ULF

Lärarutbildningar (studenterna ska utbildas i en levande & forskande miljö Forskprop 2016)

Professionens delaktighet och kompetensutveckling (inom ULF)

Strukturer – olika typer av samverkan, tjänster etc.

Frågor och förhållningssätt

Professionens frågor

SKA? Analyser. Identifiering – Prioritering = F&U

Finns kunskap? Fler Översikter/Synteser behövs… leder till Utvecklingsarbete och/eller

Forskningsprojekt – konkurrens/hög kvalitet – behov av ny kunskap (ex digitalisering/nyanlända)

Frågan är nr 1, design nr 2 – koppla ihop fråga/forskare?!

Delaktighet i forskningsprojekten (från lärarstuderande – kollegor…), VFU, Partnerskolor, ex-jobb delar av en större helhet…

Roller och kulturer

Det handlar om **praktiska lösningar på olika problem** t.ex.

- **vilka roller olika myndigheter och intresseorganisationer ska ha**
- **hur ansvar och befogenheter ska fördelas**

MEN det handlar också om en ”synvända” – att ha förtroende för att utveckling kan ske (och kanske rentav mer effektivt) om de 1100 huvudmännen och närmare 30tal lärosäten är ***involverade som subjekt och inte objekt***…

strategier för skolutveckling

- Att utveckla skolan genom reformer där skolutveckling förväntas komma till stånd genom implementering av centralt framtagna reformer vilket ofta stöter på motstånd bland lärare

och /eller

- Att ett lärarägt utvecklingsarbete sker där skolutveckling snarare drivs underifrån lokalt och i små steg

The teaching gap (Stigler & Hiebert)

Simon (1976)

- A central mission of scholars in professional schools is to conduct research **that both advances a scientific discipline and enlightens the practice of a profession**

Engaged scholarship

Van de Ven (2013)

Engaged scholarship is a participative form of research for obtaining ***the different perspectives of key stakeholders in producing knowledge about complex problems.*** By exploiting ***differences in the kind of knowledge*** that scholars and other stakeholders from ***diverse backgrounds can bring forth*** on a problem. …

… engaged scholarship can produce knowledge that is ***more penetraining and insightsful than when scholars or practioners work on the problem alone***

Två citat som **sammanfattar utbildnings/bildnings uppdraget**

Vi ska **tillsammans utbilda** så att barn/elever ***har kunskaper som gör att de klarar sig i världen …***Och kunskaper som gör ***att de vill/kan bidra till att världen klarar sig*** (Peter Kemp)

→

Education is the most powerful weapon you can use to change the world! (Nelson Mandela)

- För referenser kontakta elisabt.nihlfors@edu.uu.se